

*Стрелко А.С.,
студентка ННІ № 3 НАВС,
Волох О.К.,
кандидат юридичних наук, доцент кафедри
публічного управління та адміністрування НАВС*

АДМІНІСТРАТИВНА ЮРИСДИКЦІЯ ТА ПІДСУДНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВ

Актуальність теми. Адміністративна юрисдикція та підсудність адміністративних справ є дуже актуальними питаннями в сучасному світі, оскільки юридичні конфлікти та порушення в адміністративній сфері відбуваються з великою частотою. Правоохоронні органи та суди мають бути готові ефективно вирішувати ці питання, що потребує вивчення та дослідження юридичних аспектів адміністративної юрисдикції та підсудності адміністративних справ.

Метою дослідження є розкриття поняття адміністративної юрисдикції та підсудності адміністративних справ.

Керуючись галузевою приналежністю правовідносин, які при цьому виникають, можна виділити кримінально-правову, цивільно-правову, дисциплінарну, адміністративну юрисдикцію. Тобто адміністративна юрисдикція є частиною юрисдикційної діяльності держави в цілому. При цьому адміністративній юрисдикції властиві характерні риси загального поняття «юрисдикція», крім того, вона має також низку специфічних особливостей [1].

Під юрисдикцією адміністративного суду слід розуміти правовий інститут, що містить сукупність юридичних ознак (властивостей) адміністративної справи, на основі яких закон визначає суд, що має право та зобов'язаний розглянути таку адміністративну справу й вирішити її по суті [2, с. 201].

Підсудність адміністративних справ — правовий інститут, що містить адміністративно-процесуальні норми, які розмежують компетенцію щодо розгляду і вирішення адміністративних справ між окремими ланками судової системи і між адміністративними судами однієї ланки. Визначення компетентного суду для розгляду адміністративної справи провадиться залежно від таких критеріїв: предмета публічно-правового спору або його суб'єктного складу, територіальних меж юрисдикції певного суду, виконуваних певною ланкою судової системи функцій при розгляді справи. У зв'язку з цим виділяються три різновиди підсудності адміністративних справ: предметна (родова), територіальна (просторова), інстанційна (функціональна).

Предметна підсудність — сукупність правил, що визначають розмежування компетенції судів певних ланок щодо розгляду адміністративних справ по першій інстанції залежно від предмета публічно-правового спору або його суб'єктного складу. Виходячи з вимог доступності правосуддя в адміністративних справах, принципу забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішень адміністративного суду більшість справ по першій інстанції розглядається місцевими адміністративними судами (місцевими загальними судами як адміністративними судами та окружними адміністративними судами) [3, с. 344].

Суд як носій публічної влади покликаний забезпечувати справедливість, відстоюючи права і свободи людини і громадянина, дотримуючись балансу приватних та публічних інтересів. Однак при цьому велике значення має правильний вибір суду, уповноваженого розглядати ту чи іншу справу. Особливо гостро проблеми розмежування юрисдикцій постають в адміністративному судочинстві. Проблема визначення поняття та змісту категорії «адміністративна юрисдикція» у теорії українського адміністративного права

набирала актуальності на тлі розгортання наукової дискусії про зміст і структуру адміністративного процесу. Один із найбільш поширених поглядів на це питання базується на концепції поділу всього масиву адміністративних проваджень на адміністративно-юрисдикційні і адміністративно-регуляторні. Прихильники цієї концепції зводять адміністративну юрисдикцію до діяльності з розгляду справ про проступки й інші правові спори, застосування правової санкції, відновлення порушеного права. З огляду на зазначене, вони виокремлюють адміністративно-юрисдикційні провадження, до яких відносять: провадження по справах про адміністративні проступки, провадження по застосуванню в адміністративному порядку заходів примусу, дисциплінарне провадження, виконавче провадження тощо.

Широкий зміст адміністративної юрисдикції охоплює встановлений законом порядок розгляду й вирішення індивідуальноконкретних (адміністративних) справ, що виникають у сфері державного управління (у цьому разі зазначене поширюється й на сферу місцевого самоврядування), спеціально уповноваженими на те органами (посадовими особами) та у відповідних випадках загальними (звичайними) судами. В юридичній літературі підкреслюється відсутність охоплення широким підходом розгляду справ в адміністративних судах і заміна класичного розуміння процесу широким і вузьким тлумаченням цього терміна. Необхідно зазначити і те, що питання про види адміністративно-юрисдикційної діяльності залишаються дискусійними, єдиної концепції з цього приводу не вироблено. Крім того, в юридичній літературі трапляються суперечливі погляди щодо віднесення до адміністративної юрисдикції заходів адміністративного примусу.

Отже, адміністративна юрисдикція охоплює комплекс матеріальних і процесуальних правовідносин, що виникають у зв'язку з необхідністю ліквідації конфліктних ситуацій у сфері

функціонування органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, стабілізації правозахисної діяльності в цій сфері, забезпечення та відновлення режиму законності в публічному управлінні. При цьому аналіз наукових праць дає змогу зробити висновок про те, що, хоча дефініція «адміністративна юрисдикція» використовується у вузькому та широкому підході, частіше всього використовується її трактування у вузькому значенні та ототожнюється з діяльністю щодо застосування санкцій правових норм [4, с. 197].

Висновки. Отже, адміністративна юрисдикція та підсудність адміністративних справ є важливими питаннями в сучасному світі. Юридичні конфлікти та порушення в адміністративній сфері відбуваються з великою частотою, тому правоохоронні органи та суди мають бути готові ефективно вирішувати ці питання.

Адміністративна юрисдикція включає в себе суди загальної юрисдикції та органи виконавчої влади, які забезпечують додержання адміністративних правил та норм. Підсудність адміністративних справ визначає, до якого органу має звертатися громадянин або організація, якщо вони порушують адміністративне законодавство.

Однак, не завжди система адміністративної юрисдикції та підсудності адміністративних справ працює ефективно. Є певні проблеми, такі як недостатнє розуміння адміністративного законодавства, відсутність чітких критеріїв підсудності адміністративних справ, нестача кваліфікованих працівників відповідних органів та інші.

Тому, щоб покращити роботу системи адміністративної юрисдикції та підсудності адміністративних справ, необхідно постійно вдосконалювати законодавство, забезпечувати достатню кількість кваліфікованих працівників та забезпечувати доступ до правосуддя для всіх громадян.

Література:

1. Лелеченко Н.В. Загальна характеристика адміністративної юрисдикції як специфічної форми діяльності органів публічної влади. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=294> (дата звернення: 21.02.2023).
2. Вербіцька М.В. Межі адміністративної юрисдикції: спірні питання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. URL: http://lsej.org.ua/3_2020/50.pdf (дата звернення: 21.02.2023).
3. Осадчий А.Ю. Підсудність адміністративних справ. *Актуальні проблеми держави і права*. URL: <http://www.apdp.in.ua/v60/49.pdf> (дата звернення: 21.02.2023).
4. Сідей Я. Розмежування адміністративної юрисдикції з іншими видами юрисдикції у сфері судової компетенції. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. URL: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2018/6/36.pdf> (дата звернення: 21.02.2023).

Стрельченко А.М.,

*аспірант Науково-дослідного інституту
публічного права*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО БРОНЕЗАХИСТУ У ПЕРІОД НОВОГО ЦАРСТВА

У різні історичні часи та у процесі будь-яких військових зіткнень люди шукали найбільшу можливість для того щоб якомога краще захистити своє тіло від смертельних ран та різного роду травм. Відповідно із розвитком широкого спектру